

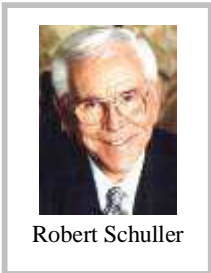
Het valse evangelie van Robert Schuller

&

Een profiel van Robert Schuller

Joseph P. Gudel

Tenzij anders vermeld komen alle Schriftaanhalingen uit de Statenvertaling 1977 of HSV
Vertaling, plaatjes en voetnoten door M.V.

“Waarom zou een christen een kritisch artikel schrijven over Dr. Schuller? Is dat niet een negatieve houding? Is dat niet liefdeloos zijn?” Deze en gelijkaardige vragen worden automatisch door vele mensen opgeworpen wanneer de ene christen de andere bekritiseert; in het bijzonder wanneer hij die bekritiseerd wordt een vooraanstaand persoon is en welbemind zoals Dr. Robert Schuller.

De eerste vraag hierboven zal gaandeweg beantwoord worden als we de inhoud onderzoeken van Dr. Schullers theologie. Iemands afwijkende leer te beproeven of te bekritisieren is niet negatief; in feite beveelt de Bijbel ons dat wij dit moeten doen. Toen de apostel Paulus aan de Thessalonicenzen schreef, zei hij tot hen: “beproof alle dingen; behoud het goede” (1 Thess. 5:21).

De vraag blijft echter nog: “Is dit liefdeloos?” Het meest liefdeloze dat wij zouden kunnen doen is onze ogen sluiten voor, en onze rug keren naar, de talloze mensen die op een dwaalspoor gebracht worden door valse leringen en dito leraars. Een christen bekritisieren die zich bezondigt tegen Gods waarheid, is het meest liefdevolle dat wij voor hem kunnen doen. De apostel Jakobus schreef: “Broeders, indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald, en hem iemand bekeert, die wete, dat degene, die een zondaar van de dwaling van zijn weg bekeert, een ziel van de dood zal behouden, en menigte van zonden zal bedekken” (Jakobus 5:19-20).

DR. SCHULLERS THEOLOGIE

Gedurende zijn vele bedieningsjaren heeft Dr. Schuller vele malen verklaard dat zijn éne doel, zijn grootste verlangen is om de massa's niet-kerkelijke mensen te bereiken. Toen hij en zijn vrouw in Californië aankwamen vroegen zij zich af hoe zij een kerk konden bouwen vanaf niets.

Wie zou naar onze kerk komen? ... Kijkend naar de statistieken was het erg duidelijk dat de helft van de bevolking in de VS geen religieuze verwantschap heeft. Ons antwoord kwam dan snel en duidelijk. De niet-kerkelijke duizenden - dat was onze kans. Wij zouden indruk moeten maken op de mensen en hen winnen die om welke redenen ook, nooit eerder geïnteresseerd waren in georganiseerde religie [1]¹.

Dr. Schuller gelooft dus dat hij een missionaire roeping had. “Mijn bediening is voor meer dan dertig jaar een bediening geweest voor de ongelovigen” [2]. En zoals we komen te zien gelooft hij niet dat de manier om hen te bereiken het verkondigen van het Evangelie is.

Hoe denkt Dr. Schuller de niet-gelovigen efficiënt te kunnen bereiken? Het belangrijkste is om uit te vissen wat zij willen! Dat is wat hij verscheidene jaren deed in het begin van zijn Californische bediening. En wat ontdekte hij? Hij ondervond dat niet-gelovigen moesten tegemoet gekomen worden in hun emotionele noden: zij wilden niet horen over de Bijbel of over de behoefte aan vergiffenis van zonden en de redding.

Als een zendeling vind ik dat de hoop op respectvol contact beter gebaseerd is op een “mense-lijke behoefte”-benadering dan een theologische aanval ... De niet-kerkelijken die geen vitaal

¹ Zie de eindnoten achteraan dit artikel.

geloof hechten aan een relatie met God, zullen de theoloog, prediker of zendeling verachten, afwijzen, of gewoon negeren, die een benadering doet met de Bijbel in de hand, met theologie van verstand en lippen, en die van niet-religieuze personen verwacht dat zij hun twijfels opschorten en de theocentrische² beweringen inslikken als feiten [3].

MOGELIJKHEIDSDENKEN³ VERSUS NEGATIEF DENKEN

Gezien Dr. Schuller het Evangelie niet wil prediken vanaf de kansel, noch vanuit de Bijbel, wat is dan de boodschap die hij propageert? De *Los Angeles Times* stafschrijver Bella Stumbo, schreef na een uitgebreid interview met Dr. Schuller: “In het kort: Robert Schuller gelooft dat God hem op deze aarde zette om het mogelijkheidsdenken te prediken” [4].

Ieder die vertrouwd is met de geschriften van Dr. Schuller, of die hem heeft horen spreken, zal zich realiseren dat dit geen overdrijving is.

Doorheen zijn bediening is Dr. Schuller ronduit geweest in het waarschuwen van zijn luisteraars over de gevaren van negatief denken. Hij vraagt zijn publiek “dat vuile tienletterwoord ‘impossible’ (‘onmogelijk’) te beschouwen. Wanneer het luid wordt uitgesproken is dit woord verwoestend in zijn effect. Het denken stopt. De vooruitgang wordt belemmerd” [5]. Ergens anders zegt hij: “Wat u ook doet, breng nooit een negatieve emotie tot uiting” [6].

Het evangelie dat hij wenst mee te delen aan zijn onkerkelijk publiek is dat zij alles kunnen doen wat zij wensen, dat alles mogelijk is voor een “positieve denker”.

Er bestaat geen probleem of omstandigheid die niet opgelost kan worden [7].

... het succes ligt klaar voor de man die “nooit nooit zegt” [8].

... dit is naar ik meen waar onze bediening voor gaat. Mensen helpen te realiseren dat zij meer kunnen worden dan zij ooit dachten dat zij konden! [9].

Om te onderstrepen van welk vitaal belang deze boodschap is, schreef Dr. Schuller eens: “Ik geloof in positief denken. Het is bijna zo belangrijk als de opstanding van Jezus Christus” [10]. Bovendien zijn sommige titels van zijn boeken onthullend: *Move Ahead With Possibility Thinking, You Can Become the Person You Want to Be, It's Possible, Become a Possibility Thinker Now...*⁴

Het evangelie van het Succes

Nauw verbonden met de nadruk op “mogelijkheidsdenken” is zijn leer over succes. Dr. Schuller gelooft dat God wil dat wij succes hebben in alles wat we doen.

Gods wil voor u is duidelijk ... God wil dat u succes hebt. Hij heeft beloofd uw inspanningen te bekronen met succes ... (Spreeken 3:6) [11].

Wie bezit het vee op duizend heuvels, ertsmijnen die nooit ontdekt werden en die te wachten liggen om miljonairs te maken van eenvoudige boerenzonen? Neem Christus als uw Partner en geef Hem een kans om het mirakel te werken dat Hij beloofde: “Ik ben gekomen, opdat zij leven hebben, en overvloed hebben”⁵ [12].

Als u faalt dan komt dat omdat u ervoor gekozen hebt te falen! [13].

Alhoewel Dr. Schuller de laatste jaren deze leer ietwat gematigd heeft, is ze nog steeds een van zijn belangrijkste dogma's.

² Theocentrisch: op God gericht; God als middelpunt van de schepping.

³ Eng. *Possibility Thinking*.

⁴ Vertaald: *Ga vooruit met mogelijkheidsdenken; U kan de persoon worden die u wilt zijn; Het is mogelijk; Wordt Nu een mogelijkheidsdenker...*

⁵ Joh. 10:10.

Zelfrespect⁶: de nieuwe Reformatie

Vandaag is Dr. Schullers bediening het meest toegespitst op het zelfrespect van het individu. Dit werd weerspiegeld in de meeste van zijn vroegere boeken, maar was nooit specifiek geformuleerd tot in 1982 toen hij schreef: *Self-Esteem: The New Reformation*. Dr. Schuller gelooft dat virtueel elk probleem dat een persoon heeft, elke ziekte die de maatschappij plaagt, alle zonde en kwaad in de wereld, het gevolg is van mensen met een laag zelfrespect. Daarom is onze grootste behoefte een verbeterd zelfrespect.

Zelfrespect dan, of “trots in het mens zijn”, is de ene en grootste behoefte van het menselijke ras vandaag [14].

Ik wijs er sterk op dat zelfliefde de ultieme wil van de mens is - dat wat u echt wilt, boven alle andere dingen in de wereld, is het bewustzijn dat u een waardig persoon bent [15].

Vrees geen trots: Gods gemakkelijkste taak is ons nederig te maken. De haast onmogelijke taak van God is ons te doen blijven geloven, elk uur en elke dag, hoe groot wij zijn als zijn zonen en dochters op planeet aarde [16].

Om de menigten niet-gelovigen vandaag te bereiken, is volgens Schuller een nieuwe reformatie nodig, een reformatie die gebaseerd is op de opbouw van hun zelfrespect. Deze reformatie moet antropocentrisch zijn, dat is mens-gericht, niet theocentrisch of God-gericht. Inderdaad, Dr. Schuller gelooft dat de klassieke theologie ernstig dwaalt omdat ze rond God is gebouwd in plaats van rond de mens [17].

De Bijbel

Men zou zich rechtens kunnen afvragen waarom Dr. Schuller denkt dat de klassieke theologie zo sterk dwaalt. Zijn antwoord: Luther en Calvijn luisterden naar de verkeerde persoon! Hij stelt de volgende retorische vraag: Wij weten dat Luther en Calvijn voor hun primaire inspiratie naar het boek Romeinen keken. Waren zij onbewust meer door de geest van Paulus gegrepen dan door de Geest van Jezus Christus? Staan wij niet op veiliger grond als we kijken naar de woorden van onze Heer om onze reformatie te lanceren? [18].

De implicatie hiervan is dat wat Jezus zei in de Evangelieën al de rest in de Bijbel tenietdoet. Voor Schuller hebben dan sommige gedeelten van de Bijbel (in casu wat Jezus zei in de Evangelieën) meer gezag dan andere Schriftgedeelten. Op sommige plaatsen in *Self-Esteem: The New Reformation*, is Dr. Schuller meer expliciet:

Maar kan er iets boven de Schrift staan? Nochtans transcendeert⁷ het Eeuwige Woord het geschreven Woord. Christus is het vleesgeworden Woord. Christus is Heer over de Schrift; de Schrift is niet Heer over Christus ... De Bijbel moet niet wedijveren met de Heer voor de zetel der heerlijkheid. Wij zijn “gered door het bloed”, niet “gered door het Boek”. Wij geloven in de heilige Drie-eenheid, niet in een heilig viervoud [19].

Christus moet te allen tijde Heer zijn over de Schrift [20].

Zonde en de natuur van de mens

Voor Dr. Schuller is zonde een onderwerp dat hij niet graag bespreekt en hij heeft een definitie die erg verschilt van wat de meeste christenen eronder verstaan.

Ik ben ervan overtuigd dat de grootste van alle menselijke noden, de redding is van zonde en hel ... We komen nu bij het probleem van semantiek. Wat bedoel ik met zonde? Antwoord: elke menselijke toestand of daad die God van heerlijkheid berooft door een van zijn kinderen te ontdoen van hun recht op goddelijke waardigheid. Ik zou een ander, aanvullend, antwoord kunnen geven: “Zonde is dat diepe gebrek aan vertrouwen dat mij scheidt van God en me achterlaat met

⁶ Eng. *self-esteem*: zelfrespect, maar ook: eigendunk, trots.

⁷ Transcenderen: te boven gaan.

een gevoel van schaamte en onwaardigheid”. Ik kan nog een ander antwoord geven: “Zonde is elke daad of gedachte die mijzelf of een ander mens berooft van zijn of haar zelfrespect” [21].

Elke analyse van “zonde” of “kwaad” ... die erin faalt het gebrek aan eigenwaarde in te zien als de kern van het probleem, zal blijken te oppervlakkig te zijn [22]. De klassieke gereformeerde theologie verklaart dat wij ontvangen en geboren zijn als geboren rebellen. Maar dat is veel te oppervlakkig. Het negeert de hardnekkige vraag: Waarom zouden personen die liefde nodig hebben tegen deze mooie liefde rebelleren, ze weerstaan en afwijzen? Het antwoord? Wij zijn geboren als wantrouwen. Diep in ons binnenste voelen wij dat we niet goed genoeg zijn om tot een heilige God te naderen [23].

Dit impliceert dan dat volgens Dr. Schuller de mens fundamenteel goed is. Zijn enige probleem is dat hij werd geboren met een onbekwaamheid: deze onbekwaamheid, of erfzonde, is een laag zelfrespect of gebrek aan vertrouwen [24].

Konden wij onszelf maar genoeg liefhebben om tot God te durven naderen ... Maar wij voelen ons te onwaardig. De ene laag van negatief gedrag wordt op de andere geplaatst, tot wij ons vertonen als opstandige zondaars. Maar onze rebellie is een reactie, niet onze natuur. Van nature zijn wij vreesachtig⁸, niet slecht. Erfzonde is geen boosaardige karaktertrek⁹; het is een geneigdheid tot wantrouwen ... zeg niet dat de kern van de menselijke ziel ondeugend is. Als dat zo zou zijn, dan is het menselijke wezen waarlijk totaal verdorven. Maar positief Christendom houdt niet vast aan menselijke verdorvenheid, maar aan menselijke onbekwaamheid [25].

Dr. Schuller gelooft niet, noch leert hij dat wij uiteindelijk verantwoordelijk zijn voor onze zonden. Hij tracht een onderscheid te maken tussen wat hij noemt “Adams zonde” en “Erfzonde”. Adam, zondeloos geschapen, wist beter. Enkel hij verdiende een preek over zonde, omdat alleen hij een keuze kon maken. Adam “... maakte een keuze, hij koos. Hij wist beter. Zijn kinderen echter werden benadeeld geboren. Zij hadden niet die keuze” [26].

Omdat wij fundamenteel vreesachtig zijn, maar niet slecht, en omdat wij er behoefte aan hebben dat ons zelfrespect wordt opgetrokken, bekritiseerde Jezus nooit mensen of noemde hen zondaars, zo meent Dr. Schuller. Hij trachtte de mensen altijd te verheffen.

Hij heeft ze nooit “zondaars” genoemd. Hij zag grote mogelijkheden in elk van deze mensen. Hoe heeft hij toch getracht hen het gevoel te geven van zelfachting en de waardigheid die zij verdienden! Zij waren tenslotte menselijke wezens, afstammelingen van God [27].

Christus heeft altijd getracht om de mensen hun zelfbeeld op te krikken. Wanneer Hij immorele mensen ontmoette, noemde Hij hen nooit zondaars. Nooit! [28].

Hij geloofde in de waardigheid van het individu. Zodus noemde Hij nooit iemand een zondaar. Hij zag het individu altijd als een heilige [29].

Dr. Schuller gelooft dus dat als Jezus nooit mensen zondaars noemde, zij dat ook niet zijn.

Mens en heerlijkheid

Het eindresultaat dat Dr. Schuller hoopt te bereiken is iedereen te tonen dat zij allen kinderen zijn van God omdat zij allen gemaakt zijn naar Zijn beeld. “Het Vaderschap van God is ingebouwd in ons onderbewustzijn” [30], alles wat wij echt nodig hebben is genoeg zelfrespect om dit feit te accepteren. Maar het stopt daar niet. Omdat “wij zijn geschapen om prinses en prinsessen te zijn” [31], hebben wij een aangeboren “dorst naar heerlijkheid” [32]. Dr. Schuller gelooft: “wat wij nodig hebben is een theologie van redding die begint en eindigt met een erkenning van ieders honger naar heerlijkheid” [33]. “Het Christelijke geloof en leven is een evangelie dat ontworpen werd om menselijke wezens te verheerlijken tot meerdere heerlijkheid van God” [34]. Het finale doel is dat “wij kunnen bidden: ‘Onze Vader in de hemel, eervol is onze naam’” [35].

⁸ Eng. *fearful*: timide, vreesachtig, eerbiedig.

⁹ Eng. *mean streak*.

Redding en het Evangelie

Om het onderzoek van Dr. Schullers theologie af te maken, moeten we ook zien naar wat hij te zeggen heeft over de redding en het Evangelie. Eerst en vooral benadrukt hij dat mensen niet op het Evangelie zullen reageren tenzij ze inzien dat zij waardig zijn voor God. “De ongeredde persoon kan zichzelf niet als waardig zien voor goddelijke genade en daarom wijst hij het af” [36]. In feite gelooft Dr. Schuller dat de ultieme zonde ligt in het uzelf onwaardig voelen: “de meest ernstige zonde is deze die mij ertoe brengt te zeggen: ‘Ik ben onwaardig. Ik kan geen aanspraak maken op goddelijk zoonschap als ik onderzocht wordt op mijn slechtste kanten’” [37].

Dr. Schuller gelooft dan dat God het zelfrespect van de mens wil opbouwen en zijn verloren heerlijkheid, iets dat ons inherent recht is als kinderen van God, als mensen die “geschapen werden om prinses en prinsessen te zijn” [38]. “Het is Gods ultieme objectief om u en mij om te turnen in personen met zelfvertrouwen” [39].

In overeenstemming hiermee gelooft Dr. Schuller dat elke verkondiging van het evangelie dat “een persoon neerdrukt alvorens hem te verheffen” gevaarlijk is [40]. Hij gaat verder met te zeggen: “u brengt geen Evangelie tenzij u mensen blij maakt, omdat het Evangelie goed nieuws is” [41].

Tenslotte, wat betekent redding volgens Schuller? Wat betekent het “wedergeboren” te zijn?

Wat betekent het gered te zijn? Het betekent permanent uit de zonde verheven te zijn (psychologisch zelfmisbruik met al zijn consequenties zoals hierboven gezien) en schaamte voor zelfrespect en zijn God-verheerlijkende constructieve en creatieve consequenties voor de mens [42].

Behoudenis wordt gedefinieerd als redding van de schaamte voor heerlijkheid [43].

Wedergeboren worden betekent dat wij moeten veranderd worden van een negatief tot een positief zelfbeeld - van inferioriteit naar zelfrespect, van vrees naar liefde, van twijfel naar vertrouwen [44].

En wat is het echte effect van gered te zijn? “Herstelde heerlijkheid is de echte vrucht van de behoudenis” [45].

EEN BIJBELSE KRITIEK

Een slecht fundament

Een gebouw is slechts zo sterk als zijn fundering, en elk argument staat of valt met zijn premissen¹⁰. In Dr. Schullers geval kunnen wij onmiddellijk zien dat zijn hele bediening gebaseerd is op een defectieve premisse. Wat is die? Hij heeft zijn theologie bewust gebaseerd op wat mensen wensen te horen! Het begon met hem door van deur tot deur te gaan om de mensen te vragen wat voor type kerk zij graag zouden bezoeken [46]. Tot op vandaag gaat dit verder, zij het dan gesofistikeerder, doordat Dr. Schuller firma's huurt zoals de Gallup Poll om onderzoek te doen naar zulke onderwerpen als het zelfrespect bij de Amerikaanse bevolking [47]. In plaats van de mensen te vragen wat zij nodig hebben, vraagt hij ze wat zij willen. Soms gaan deze twee dingen samen, maar vaker niet. In plaats van te luisteren naar de mensen, of naar zichzelf, zou hij God moeten vragen wat de mensen nodig hebben en hoe hij hen kan helpen dat te verkrijgen!

Stel u voor dat iemand als Jona naar de Ninevieten gaat en de inwoners enkel die goede dingen vertelt die zij graag willen horen. Hij zou geredeneerd kunnen hebben dat zij toch nooit zouden luisteren naar een vreemdeling die negatieve dingen spreekt. Niemand van de Ninevieten geloofde immers de Joodse Geschriften. Het gevolg van deze positieve prediking zou de vernietiging van Ninevé betekend hebben, met al zijn inwoners.

Een theologie die eerder gebaseerd is op opiniepeilingen dan op Gods Woord, is een directe vervulling van datgene waartegen Paulus waarschuwde: “Want er zal een tijd zijn, wanneer zij de gezonde leer niet zullen verdragen; maar kittelachtig zijnde van gehoor, zullen zij zichzelf leraars vergaderen, naar hun eigen begerlijkheden” (2 Tim. 4:3).

¹⁰ Vooropstellingen.

Mogelijkheidsdenken

De leer die door Dr. Schuller uitgedragen wordt is duidelijk. U kunt zijn wat u ook maar wilt zijn, alles wat u moet doen is geloven in uzelf. Elk soort probleem dat u ontmoet kan overwonnen worden, geef gewoon niet op. “Stel uw doel, bepaal uw rol en betaal uw tol” [48]. “Wat u zich ook kan voorstellen, dat kan u bereiken” [49]. En boven alles: uit nooit een negatieve gedachte en geef nooit toe dat iets onmogelijk is.

Zoals we hebben gezien is de leer van “positief denken” een hoeksteen in Dr. Schullers theologie. En op zichzelf is daar niets mis mee. Er zijn immers vele bijbelse verzen die dit bevestigen. Bijvoorbeeld:

Want geen ding zal bij God onmogelijk zijn (Lukas 1:37).

En Jezus zeide tot hem: Zo gij kunt geloven, alle dingen zijn mogelijk voor hem, die gelooft (Markus 9:23).

Maar er zijn verscheidene problemen met hoe Dr. Schuller dit presenteert. Eerst en vooral, zijn benadrukking is virtueel niet te onderscheiden van hetzelfde type leer in seculiere kringen (b.v. Dale Carnegie¹¹ zijn *How to Win Friends and Influence People*¹²). Het enige verschil is dat Dr. Schuller zijn boodschap binnen een theïstisch kader plaatst. Het probleem ligt in het feit dat de bijbelse beloften van Gods hulp enkel van toepassing zijn op mensen die een levende relatie met God hebben; dat zijn mensen die Jezus Christus aangenomen hebben als hun Heer en Redder. Maar Dr. Schuller geeft toe dat de belangrijkste groep mensen die hij tracht te bereiken niet-christenen zijn! Daarom is zijn leer van “mogelijkheidsdenken” vanuit de Bijbel helemaal niet toepasbaar op hen.

Ten tweede, met zijn leer dat wij alles kunnen doen wat we maar dromen, negeert Dr. Schuller het feit dat wij echt wel beperkingen hebben. Wij zijn allemaal beperkt door onze eigen natuurlijke mogelijkheden en door uitwendige invloeden waarover wij geen controle hebben.

Een finale leemte in zijn leer is dat er momenten zijn dat wij onplezierige dingen moeten zeggen of “negatieve emoties uiten”. Volgens Dr. Schuller moet de apostel Petrus waarschijnlijk wel een van de grootste “mogelijkheidsdenkers” geweest zijn. Hoezo? Toen Jezus Zijn discipelen zei dat Hij naar Jeruzalem moest gaan om er te lijden en te sterven (Matt. 16:21v), wat was toen de reactie van Petrus? Hij trok Jezus opzij en las Hem de les over de gevaren van negatief denken.

En Petrus, Hem tot zich genomen hebbende, begon Hem te bestraffen, zeggende: Heere, wees U genadig! dit zal U geenszins geschieden (Matt. 16:22).

Wij kennen allen de rest van het verslag, Jezus bestrafte Petrus door te zeggen: “gij bedenkt niet de dingen, die Gods zijn, maar die der mensen zijn” (vs. 23). Elders beveelt Jezus ons om in bepaalde omstandigheden negatieve emoties te uiten: “En indien uw broeder tegen u zondigt, zo bestraf hem; en indien het hem leed is, zo vergeef het hem” (Lukas 17:3).

Het gevaar van Dr. Schullers leer van “mogelijkheidsdenken” is dat hij slechts één kant van de medaille toont en dus Gods boodschap misvormt.

Het evangelie van succes

In zijn poging om bijbels materiaal bijeen te garen om zijn beweringen te staven dat God wil dat wij succes hebben bij alles wat wij doen, heeft Dr. Schuller het ene vers na het andere uit zijn context gehaald. Bijvoorbeeld: “Gods wil voor u is duidelijk ... God wil dat u succes hebt. Hij heeft beloofd om uw inspanningen te ‘bekronen met succes’!” (Spreuken 3:6) [50].

Het is geen toeval dat Dr. Schuller Spreuken 3:6 citeert vanuit “The Living Bible”, die een parafrase is en geen echte vertaling. Spreuken 3:6 volgens de Hebreeuwse Masoretische tekst leest: “Ken

¹¹ Dale Carnegie (geb. 24-11-1888 Maryville, Mo., U.S.; gest. op 1-11-1955 Forest Hills, N.Y.) was een Amerikaans spreker, auteur en pionier op het gebied van de psychologie van de succesvolle persoonlijkheid. (Ency. Brit. 2003).

¹² Uit 1936.

Hem in al uw wegen, en **Hij zal uw paden recht maken**¹³ [51]. Het Hebreeuwse woord voor “recht maken” is “yashar”, en het betekent “recht lopen of begeleiden op de weg” of “(een pad) recht maken” [52]. God belooft dus ons te begeleiden als wij met Hem wandelen, niet dat wij succes zullen hebben in alles wat wij doen.

Vele voorbeelden zouden kunnen geciteerd worden om Dr. Schullers frequente verdraaiingen van bijbelse passages aan te tonen, waarmee hij zijn theologische posities tracht te rechtvaardigen. Bijvoorbeeld: wat zegt Dr. Schuller dat Jezus echt bedoelde wanneer Hij Zijn discipelen leerde om te bidden voor hun “dagelijks brood” (Matt. 6:11)?

“Geef ons heden ons dagelijks brood”. Wat betekent het woord brood? Brood verwijst naar de fundamentele behoeften in het leven. God belooft niet dat wij een dessert zullen hebben, maar hij belooft wel dat wij het brood zullen hebben ... Wat is het brood dat God aanbiedt? Wij noemen het mogelijkheden-denken [53].

“Geef ons heden ons dagelijks brood”. God zal ons geven wat wij nodig hebben. En wat is dat? Het zijn creatieve, geïnspireerde, mogelijkheden-volle ideeën [54].

Dr. Schuller is schuldig aan een nog ergere schriftverdraaiing wanneer hij de “stromen van levend water”, waar Jezus het over had in Joh. 7:37, gelijkstelt met zelfrespect.

En ik kan het zelfrespect voelen opkomen, overal rond mij en in mij. “Stromen van levend water zullen uit het binnenste vloeien van ieder die in mij gelooft” (Joh. 7:38 TLB¹⁴). Ik voel me echt goed met mezelf [55].

Stelde Jezus werkelijk “stromen van levend water” gelijk aan “zelfrespect”? De apostel Johannes (wie volgens mij beter geschikt is dan Dr. Schuller om ons te zeggen wat Jezus bedoelde) zegt ons precies was Jezus bedoelde: “En dit zei Hij over de Geest, Die zij, die in hem geloven, ontvangen zouden; want de Heilige Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was” (Joh 7:39).

Meer voorbeelden zouden kunnen aangehaald worden over hoe Dr. Schuller de teksten uit hun context haalt en hun betekenis verdraait, maar deze zullen volstaan.

Een van de meest betreurenswaardige aspecten van Dr. Schullers “Evangelie van Succes” is het effect dat dit kan hebben op mensen die echt proberen maar toch falen. Voor zulke mensen kan ik niets kwaadaardigers bedenken dan hen te zeggen: “als u faalt, dan komt dat omdat u ervoor gekozen hebt te falen” [56]. William Kirk Kilpatrick, professor opleidingspsychologie aan het Boston College, doet de volgende waarneming:

Als u mensen ertoe brengt te geloven dat zij door de kracht van hun geest rijk kunnen worden en hun leven kunnen veranderen, en als dat in feite niet gebeurt, dan gaan zij zich niet enkel gefrustreerd maar ook schuldig voelen omdat zij niet genoeg geloof bezitten” [57].

Christenen kunnen dikwijls succesvol zijn met hun aardse inspanningen, maar God heeft ons dat niet beloofd. In feite waren velen van de grootste geloofsmannen en -vrouwen totale mislukkingen in de ogen van de wereld (vgl. Hebr. 11:35-40). Wereldlijk succes kan soms een bijproduct zijn van gehoorzaamheid aan God, maar dat zou niet ons primaire doel mogen zijn.

Zelfrespect: een nieuwe reformatie?

We moeten eerst de vraag stellen: is het verkeerd om een hoog zelfrespect te hebben? Het Bijbelse antwoord is neen! In het boek Genesis wordt ons gezegd dat wij geschapen werden naar Gods beeld (Gen. 1:26-27)¹⁵. In andere Schriftplaatsen staat “gij zijt de tempel van de levende God (2 Kor. 6:16) en “gij zult Mij tot zonen en dochters zijn” (2 Kor. 6:18). In Efeziërs 2:10 wordt ons gezegd: “Want wij zijn Zijn maaksel”. Voor het woord “maaksel” staat het Griekse woord “poiema” van welk woord wij ons Nederlandse woord “poëem” (gedicht) of het Engelse “poem” betrekken. Net zoals een poëem, een gedicht, een artistieke expressie is van de poëet, zo zijn wij artistieke uitdruk-

¹³ Hiermee komen de weergaven in de reformatiebijbels King James Version en Statenvertaling overeen.

¹⁴ The Living Bible.

¹⁵ Zie ook Jakobus 3:9: “... de mensen, die naar de gelijkenis van God gemaakt zijn”.

kingen van God. Hoe uniek en bijzonder is elk persoon? Wanneer een baby ontvangen wordt tijdens de bevruchting, dan

zal hij een combinatie zijn van de genetische inhoud van één van de 400 ova¹⁶ van de moeder, met één van de ± 360 miljoen spermatozoa¹⁷ dat tezelfdertijd vrijkomt. Het kind dat u ontvangt kan één van de 144 miljard¹⁸ verschillende menselijke wezens geweest zijn, gesteld dat alle spermatozoa een gelijke kans hadden om dat ovum te bevruchten. Het minste verschil in de timing van de geslachtsdaad zou een andere combinatie opgeleverd hebben en een ander kind. En geen ander koppel kan een identiek kind als het uwe voortbrengen [58].

Koning David had gelijk toen hij uitriep: “Ik loof U omdat ik ontzagwekkend wonderlijk gemaakt ben; een wonder zijn Uw werken, mijn ziel weet dat zeer goed” (Psalm 139:14).

Er moet een juiste balans zijn in onze evaluatie van de mens. Wij moeten ons zien zoals God ons ziet. Hoe ziet God de mens? God ziet ons als wezens van bijzondere waarde. In Joh. 3:16 wordt dikwijls over het woordje “zo” heen gekeken: “Want **zo** lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar het eeuwige leven heeft”

Maar er is ook een andere kant van de medaille. God ziet ons als Zijn schepping (niet Zijn gelijken) die willens tegen Hem gerebelleerd hebben. Dr. Schuller negeert dit feit in zijn evaluatie. Hij gelooft dat de grootste behoefte van de mens het optrekken is van zijn zelfrespect [59], en daarom zouden wij nooit iets negatiefs van de mens mogen zeggen. Hij gelooft dat het belangrijkste menselijke doel de opbouw moet zijn van zijn zelfrespect, zodanig dat hij Gods liefde kan beantwoorden, en de enige reden waarom mensen God niet accepteren is dat zij een laag zelfrespect hebben en Hem dus vrezen [60].

De belangrijkste vraag is dan: “Is de analyse van Dr. Schuller over het probleem van de mens correct?” Wij zullen de Schriftuurlijke antwoorden hierop in beschouwing nemen in de secties “De natuur van de mens” en “Jezus en zondaars”. Maar hier direct weet ik, met de bewijzen voor ons, dat de logica van Dr. Schuller fout is.

Lewis Smedes, een professor aan het Fuller Seminary en de auteur van *Love Within Limits*, doet de volgende overtuigende vaststelling

Ik heb een man gezien die geslagen was door de Maffia, en nochtans zei hij: “Ik voel me goed”. Ik sprak met prostituees die zich goed voelden, en ik oordeel hen niet, maar ik sprak met heiligen die zich niet goed voelden. Het probleem in deze zaak is niet of wij ons, al dan niet, goed voelen in onszelf, alhoewel dat belangrijk is, maar wat is de waarheid over onszelf? [61].

Als Dr. Schuller het juist heeft, dat de enige reden waarom wij van God weglopen is dat wij een laag zelfrespect hebben en Hem vrezen, dan zouden eerder mensen die een hoog zelfrespect hebben christen worden en niet meer zondigen! Maar wij weten uit praktische ervaring dat dit niet het geval is.

William Kirk Kilpatrick zegt dat een hoog zelfrespect dikwijls mensen belet om tot God te komen:

Zoals de rijke man die het zo moeilijk heeft om in de hemel te komen zijn rijkdom hem ervan weerhoudt te zien hoe volkomen afhankelijk hij is van God, op dezelfde manier zal de man die vol zelfrespect zit onbekwaam zijn te zien hoe volkomen gebrekkig hij is, en wij allemaal [62].

Het is zowel interessant als significant dat recente psychologische studies hebben bevestigd wat de Bijbel altijd geleerd heeft: Het probleem van de mens is niet een laag zelfrespect maar eerder trots.

Dr. David Myers, een professor psychologie aan Dr. Schuller's alma mater, Hope College, geeft hierover commentaar in zijn artikel “Het Opgeblazen Ik”¹⁹:

¹⁶ Ova (eicellen); enkelvoud: ovum (eicel).

¹⁷ Spermatozoa (zaadcellen); enkelvoud: spermatozoön (zaadcel).

¹⁸ 400 x 360.000.000 = 144 miljard.

¹⁹ Eng. *The Inflated Self*.

Wat is het een intrigerende ironie dat zovele christelijke schrijvers nu de oude profeten van de humanistische psychologie echoën, in dezelfde tijd dat onderzoekspsychologen nieuwe gegevens vergaren over de doordringendheid van trots. Inderdaad, het zijn de orthodoxe theologen, niet de humanistische psychologen, die het kortst bij de waarheid lijken te zijn waarvan we een glimp opvangen in de sociale psychologie [63].

Ook de kerkgeschiedenis weerlegt Dr. Schullers leer over zelfrespect. Schuller gelooft dat wij een “nieuw tijdperk van kerkgroei” binnentreden en dat de enige manier waarop de Kerk succes kan krijgen bestaat in het opbouwen van de mensen hun (zogenaamd laag) zelfrespect [64]. Dr. Schuller moet een veelbetekenende vraag beantwoorden: Waarom predikte de vroege Kerk geen theologie van zelfrespect? Zij waren zo goed als omringd door niet-gelovigen, mensen wier grootste behoefte was, volgens Schuller, dat hun zelfrespect werd opgekrikt. Maar de vroege Kerk volgde het voorbeeld van Paulus en predikte “Jezus Christus, en Die gekruisigd”, niet enig evangelie van zelfrespect (vgl. 1 Kor. 2:2; 1:18, 23; Rom. 3:10-18). Wij vinden geen aanwijzing in de prediking van de apostelen dat het fundamentele probleem van de mens een laag zelfrespect is. In plaats daarvan vinden we een behoefte aan vergiffenis van zijn zonden.

Een antropocentrische theologie?

Zoals we hebben gezien gelooft Dr. Schuller dat de hervormers serieus in de fout zijn gegaan doordat zij hun theologie rond God bouwden in plaats van rond de mens. Het vers dat mensen zoals Dr. Schuller gewoonlijk citeren om die leer te ondersteunen is Markus 12:31: “U zult uw naaste liefhebben als uzelf”. Hun argument is dat wij eerst onszelf moeten leren liefhebben, opdat ons zelfrespect opgebouwd wordt, en slechts vanaf dan kunnen wij anderen liefhebben.

Maar wat is de context van dit vers? Een schriftgeleerde kwam naar Jezus toe en vroeg Hem wat het eerste van alle geboden is.

“En Jezus antwoordde hem: Het eerste van alle geboden is: Hoor, Israël! De Heere, onze God, is een enig Heere. En u zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht. Dit is het eerste gebod. En het tweede, hieraan gelijk, is dit: U zult uw naaste liefhebben als uzelf. Er is geen ander gebod groter dan deze” (Markus 12:29-31).

In Jezus' woorden steken twee dingen uit. Het eerste is dat, volgens Jezus, onze theologie primair theocentrisch (op God gericht) moet zijn, niet antropocentrisch (op de mens gericht), omdat het eerste gebod zegt God lief te hebben met alles wat wij hebben. Het tweede ding dat uitsteekt is dat ons *niet* bevolen wordt onszelf lief te hebben. Ons wordt bevolen onze naasten lief te hebben *zoals* onszelf. Dit komt overeen met wat de apostel Paulus schreef: “Want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, maar hij voedt en koestert het” (Efeziërs 5:29).

Waarlijk, een theologie die rond de mens is gebouwd leidt tot zelfaanbidding. Een theologie die gebaseerd is op zelfrespect is slechts een nieuw soort narcisme²⁰. In *Beyond Personality* dat gepubliceerd werd in dezelfde tijd dat Schuller student was aan het Hope College, heeft C.S. Lewis in het kort elke theologie bekritiseerd en vernietigd die gebaseerd is op zelfrespect.

Christus zal u inderdaad een ware persoonlijkheid geven: maar u moet niet dáárvor naar Hem toegaan. Zo lang het uw eigen persoonlijkheid is waarover u zich druk maakt, zult u zelfs helemaal niet naar Hem toegaan. De echt eerste stap is het ‘ik’ helemaal trachten te vergeten. Uw echte nieuwe ‘ik’ (die van Christus is en ook het uwe, en het uwe omdat het van Hem is) zal er niet komen zolang u er naar uitkijkt. Het zal er komen wanneer u naar Hem uitkijkt ... Kijk naar uzelf en u vindt op den duur enkel haat, eenzaamheid, wanhoop, woede en verval. Maar kijk uit naar Christus en u zal Hem vinden, en met Hem al het andere toegevoegd [65].

Trots

²⁰ Narcisme: ziekelijke bewondering en liefde voor zichzelf.

Naast dat hij ons vertelt dat onze grootste behoefte een hoog zelfrespect is, en dat onze theologie mensgericht moet zijn, heeft Dr. Schuller ook gezegd dat wij ons geen zorgen hoeven te maken over trots.

Vrees geen trots. Gods gemakkelijkste taak is ons nederig te maken [66].

Maar de Bijbel waarschuwt gelovigen tegen trots en spoort christenen aan om nederigheid te praktiseren als een beveiliging tegen trots:

Hovaardigheid is vóór de verbreking, en hoogheid van geest vóór de val (Spreuken 16:18).

... en zijt allen elkander onderdanig; weest met de ootmoedigheid bekleed; want God weerstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade (1 Petrus 5:5).

In het boek Jesaja vinden we dat Satan, de “morgenster”,²¹ neergeworpen werd uit zijn eminente positie als gevolg van zijn grote trots (Jesaja 14:10-14). Hij zal neergestoten worden in de sjeool²² (vs. 15).

De Bijbel

Een van de redenen waarom Dr. Schuller zoveel kritiek ontving is dat zijn theologie en leringen niet op de Bijbel gebaseerd zijn. In feite staan ze vaak diametraal tegenover wat de Bijbel leert in zijn context, zoals we daarnet hebben gezien. Hij gelooft dat Jezus' woorden de enige veilige basis zijn waarop we enig theologisch kader kunnen bouwen [67]. Op één plaats schrijft hij in *Self-Esteem: The New Reformation*:

Een eenvoudig en erg wijs man zei eens: “Als u echt iemands diepste verlangen wenst te weten, en zijn meest gewetensvolle bezorgdheid, bestudeer dan, als dat kan, zijn onopgesmukte gebeden. Benader hem stilletjes in zijn privé-kamer en tracht te horen waarover hij echt en passieueel bidt” [68].

Ik denk dat dit een excellent advies is. Om na te gaan wat onze kijk op de Bijbel zou moeten zijn, kunnen we zien naar wat Jezus zei over de Schrift, en we zullen daarbij een van de meest passionele gebeden in beschouwing die Hij ooit uitte: Zijn gebed tot Zijn Vader, net vóór Zijn lijden en dood. In Johannes 17 bidt Jezus voor Zijn discipelen, die Hij spoedig zou verlaten, en Hij vraagt Zijn Vader: “Heilig hen in Uw waarheid; **Uw woord is de waarheid**” (Joh. 17:17).

Jezus geloofde uiteraard dat al Gods woorden waarheid zijn, niet slechts een deel ervan! Net hiervoor zei Jezus dat Hij zijn discipelen bewaard had en dat geen van hen was verloren gegaan, behalve Judas “de zoon van het verderf, **opdat de Schrift vervuld wordt**” (vers 12). Het is andermaal duidelijk dat Jezus geloofde dat alles wat de Schrift voorzegt ook zal gebeuren.

In Johannes 10:35 zegt Jezus: “de Schrift kan niet gebroken worden”. In Mattheüs 5:18 zei Hij: “Want voorwaar zeg Ik u: Totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota noch één tittel van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied”.

De grote dwaling van Dr. Schuller is dat hij een dichotomie²³ tracht te maken tussen Jezus' woorden en de rest van de Bijbel. Hij beweert zijn leer van en hoop op een “nieuwe reformatie” te baseren op wat Jezus zei. In werkelijkheid neemt hij van Jezus' leer eenvoudig dat aan wat hij wenst, en hij negeert de rest!

Zonde

Waarschijnlijk is het meest verraderlijke aspect van Dr. Schullers onderwijsmethode de manier waarop hij bijbelse termen herdefinieert. Een van de beste voorbeelden hiervan is hoe hij zonde

²¹ In de Septuagintavertaling van Jesaja 14:12 wordt deze morgenster “Lucifer” genoemd.

²² Sjeool is het equivalent van Hades: het dodenrijk (Zie Lukas 16:19-31), waar goddelozen wachten op het laatste oordeel, hun ‘proces’, waarna zij de Gehenna, de hel, de ‘poel van vuur’ ingaan, tot eeuwige, bewuste en pijnlijke afscheiding van God.

²³ Dichotomie: tweedeling.

herdefinieert. Volgens Dr. Schuller is zonde alles wat ons berooft van onze “goddelijke waardigheid”, of: zonde is een “diep gebrek aan vertrouwen” [69]. Maar volgens de Bijbel is zonde de rebellie en wetteloosheid van de mens.

... zonde is de ongerechtigheid²⁴ (1 Joh. 3:4).

Alle ongerechtigheid is zonde (1 Joh. 5:17).

Jezus gaf nog een andere definitie van zonde. Hij zei dat als de Heilige Geest zou komen, Hij de wereld zou overtuigen “van zonde, omdat zij niet in Mij geloven” (Joh. 16:9). Zonde wordt hier dus gedefinieerd als het niet geloven in Jezus.

Dr. Schuller gelooft dat wij de zonden van mensen nooit zouden moeten bespreken, want dat te doen zou een belediging zijn van hun waardigheid. R.C. Sproul heeft het over dit soort attitude in zijn boek *In Search of Dignity*:

Er is een weg naar de verlossing waar elk menselijk wezen zijn waardigheid heeft. Velen wijzen deze weg af omdat zij denken dat het Christendom het zelfrespect vernietigt, de menselijke waardigheid geringschat met smartelijke aanklachten van het kwaad in de mens. Predikers schelden tegen de corruptie en noemen de mens een ellendige zondaar. Riep David niet uit: “Ik ben een worm en geen man”²⁵ en Job: “Daarom verfoei ik mij”²⁶?

Deze grimmige uitspraken doen lijken alsof het Christendom een lage dunk heeft van de menselijke waardigheid. Maar het punt dat dikwijls over het hoofd wordt gezien, is dat het aspect zondigheid geenszins de waarde van een persoon vermindert. Maar God neemt de zonde serieus ... Door de zonde serieus te nemen, nemen wij ook de mens serieus. Het kwaad mag het goddelijke beeld ontsieren, en zijn glans bedekken, maar het kan het niet vernietigen. Het beeld kan geschonden zijn maar kan nooit uitgewist worden. Het meest afzichtelijke symbool van de menselijke geschiedenis is het kruis: maar in zijn lelijkheid blijft het het meest welsprekende getuigenis van menselijke waardigheid [70]. [Zie ook: *De Waarde van de Mens*: [DOC](#) of [PDF](#)].

Als wij christenen, in het bijzonder de leiders die herders zijn in de Kerk, ooit iemand willen helpen, dan moeten wij beginnen met eerlijk te zijn. Dit betekent dat wij onze ogen niet moeten sluiten voor de ware menselijke toestand. Wij moeten de moed hebben om “de waarheid in liefde” te spreken (Efeziërs 4:15)²⁷.

De natuur van de mens

Wat is de ware toestand van de mens? Dr. Schuller gelooft dat de mens fundamenteel goed is: “Van nature zijn wij vreesachtig, niet slecht” [71]. Wat zegt de Bijbel?

Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja, dodelijk is het, wie zal het kennen? (Jer. 17:9).

Gelijk geschreven is: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één; er is niemand, die verstandig is, er is niemand, die God zoekt. Allen zijn zij afgeweken, te zamen zijn zij onnut geworden; er is niemand, die goed doet, er is ook niet tot één toe (Rom. 3:10-12).

Want ik weet, dat in mij, dat is, in mijn vlees, geen goed woont; want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet (Rom. 7:18).

Jezus en zondaars

Misschien een van de ongelukkigste verklaringen die Dr. Schuller ooit gemaakt heeft is dat Jezus nooit iemand een zondaar genoemd heeft. Hij redeneert dan dat als Jezus niemand een zondaar noemde, wij dat ook niet zouden mogen doen. Dat is een perfect voorbeeld van hoe Dr. Schuller iets

²⁴ De King James Version zegt: “sin is the transgression of the law”. Het Griekse woord (Textus Receptus) is *anomia*: wetteloosheid, onwettigheid.

²⁵ Psalm 22:7.

²⁶ Job 42:6.

²⁷ Ef. 4:15: “maar dat wij, door ons in liefde aan de waarheid te houden, in alle opzichten zouden groeien in Hem...”

neemt en kiest uit Jezus' woorden, en enkel dat aanvaardt wat hij graag hoort en de rest ongemoeid laat. Noemde Jezus ooit mensen zondaars? Zeker wel, vele malen.

Ik heb u dan gezegd, dat u in uw zonden zult sterven; want als u niet gelooft dat Ik *het* ben, zult u in uw zonden sterven (Joh. 8:24).

En toen zij Hem bleven vragen, richtte Hij Zich op en zei tegen hen: Wie van u zonder zonde is, laat die als eerste de steen op haar werpen (Joh. 8:24).

En toen Jezus dat hoorde, zei Hij tegen hen: Die gezond zijn, hebben geen dokter nodig, maar die ziek zijn. Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen maar zondaars tot bekering te roepen (Markus 2:17).

Jezus wist wat soort hart elk persoon had (vgl. Joh. 2:24-25). Als zij echt berouwvol waren over hun zonden, dan vergaf Hij hen en richtte hen op. Maar als zij een verhard hart hadden en antagonisch²⁸, dan was Jezus erg hard tegen hen. Dr. Schuller gelooft dat niet: "Als Jezus zowel seculiere ongelovigen confronteerde als opvallende zondaars, onthield Hij Zich er steeds van hen te verontwaardigen of te beschuldigen. Hij liet hun waardigheid intact" [72].

Dr. Schuller negeert moedwillig die bijbelgedeelten die hij onaangenaam vindt.

U bent uit de vader, de duivel, en wilt de begeerten van uw vader doen ... (Joh. 8:44).

Wee u, gij blinde leidslieden ... Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeeën, gij geveinsden, want gij zijt aan de witgepleisterde graven gelijk, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn zij vol doodsbeenderen en alle onreinigheid (Matt. 23:16, 27).

Dr. Karl Menninger, een vermaard psychiater en hoofd van de *Menninger Clinic*, schreef een boek met de titel *Whatever Became of Sin?* Zijn thesis was dat de reden dat zoveel mensen verward en verloren zijn komt omdat zij zichzelf niet langer als zondaars zien. Hij concludeert dat als wij werkelijk mensen willen helpen, wij het dan zouden moeten "zeggen zoals het is"; wij zouden hen moeten wijzen op hun zonde zodat zij zich daarvan kunnen afkeren en genezen worden.

Sommige kerkleiders prefereren pastorale counseling boven de preekstoel. Maar dat laatste biedt een betere gelegenheid voor zowel behandeling als preventie. Een gram preventie is meer waard dan een kilo behandeling. En er is veel behoefte aan preventie, voor grote aantallen mensen die hongeren en dorsten naar leiding. Kerkleiders hebben een gouden gelegenheid om sommigen te beschermen tegen de opstapeling van misvattingen, schuld, agressie en andere wortels van later opkomende mentale ziekten en het lijden dat daarmee gepaard gaat. Hoe? Predik! Zeg het zoals het is. Zeg het vanaf de kansel. Schreeuw het van de daken! [73].

De grootste nood van de mens is niet de opbouw van zijn zelfrespect of dat zijn "verloren heerlijkheid" wordt hersteld. Zijn grootste behoefte is dat zijn zonden hem vergeven worden en hij zich dus verzoend weet met God! De vreugde van vergiffenis en van herstelde gemeenschap met onze Schepper is de grootste vreugde die de mens kan ervaren. De persoon wiens zonden vergeven zijn kan zingen zoals David:

Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mens, die de HEERE de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is (Psalm 32:1-2).

Vermijden iets over de zonde te spreken is het brengen van een verdraaid evangelie. R.C. Sproul zegt dit welbespraakt als volgt:

De prediker die vriendelijk lacht op de preekstoel, en die ons verzekert dat "God u helemaal aanvaardt zoals u bent", vertelt een monsterlijke leugen. Hij versuikert het evangelie van liefde met zoetsappige genade. God aanvaardt geenszins de arrogantie; Hij draait Zijn rug naar de niet-berouwvollen. Hij inviteert zijn gevallen schepselen voor een herstelde gemeenschap en onderhoudt liefde met hen, maar die band wordt pas hersteld als zij komen met gebogen knieën. [74].

²⁸ Antagonist: iemand die een tegenovergesteld standpunt inneemt; tegenstander.

De mens en heerlijkheid

Vele malen in zijn geschriften zegt Dr. Schuller dat wij allen kinderen van God zijn. Is dat wat de Bijbel leert? Nee, de Bijbel leert dat wij Gods schepping zijn, niet dat wij van nature Zijn kinderen zijn. Omdat wij willens gerebelleerd hebben tegen God, zijn wij mensen “van nature kinderen des toorns” (Efeziërs 2:3). Enkel door Jezus in onze levens te vragen worden wij geadopteerde kinderen van God: “Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven” (Joh. 1:12; vgl. ook Rom. 8:15, 23; Gal. 4:5).

Er zijn enkele Schriftplaatsen die spreken over de heerlijkheid die gelovigen zullen ontvangen (zie Kol. 3:4; Rom. 9:23; Joh. 17:22). Maar elke “heerlijkheid” toegeschreven aan gelovigen is heerlijkheid betrokken van Jezus Christus, en is een weerspiegeling van de Goddelijke heerlijkheid.

Doordat hij de menselijke natuur en de grootste behoefte van de mens verkeerd begrijpt, heeft Dr. Schuller een doctrine ontwikkeld die de verheerlijking van de mens leert.

Het Christendom met zijn doctrine van redding is een door God ontworpen geloof in de heerlijkheid van het menselijke wezen, tot meerdere heerlijkheid van God [75]. Daarom kunnen wij bidden: “O God, Ik ben voornaam²⁹” [76].

Het is geen toeval dat Dr. Schuller zelden Schriftpassages gebruikt om zijn leringen te ondersteunen. De reden hiervoor is tweevoudig: hij gelooft niet in het totale gezag van de Bijbel, en (zoals dit artikel demonstreert) de Bijbel spreekt wat hij leert dikwijls tegen! Wat zegt de Schrift ons over heerlijkheid? Is het iets wat wij verdienen omdat “wij geschapen zijn om prins en prinsessen te zijn”? [77]. Of is het iets dat enkel God toekomt? De Bijbel is hierover expliciet:

Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. **Hem zij de heerlijkheid in eeuwigheid.** Amen (Rom 11:36).

Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen (Lukas 2:14).

Ik ben de HEERE, dat is Mijn Naam; en Mijn eer zal Ik **geen anderen** geven (Jesaja 42:8).

Waarover kunnen wij dan grootspraak houden? Waarin kunnen wij heerlijkheid vinden? De Bijbel leert ons “in Christus Jezus te roemen en niet op het vlees te vertrouwen” (Fil. 3:3). Elders zegt de Bijbel: “Doch wie roemt, die roeme in de Heere” (2 Kor. 10:17; vgl. ook Gal. 6:14; Hand. 12:23; Jer. 9:23-24).

Het is hier dat Dr. Schuller over de grens gaat van schadelijke leer naar godslastering. Hij zegt: “En wij kunnen bidden: ‘Onze Vader in de hemelen, eervol is onze naam’” [78]. Hij is doorgegaan tot het extreme. Hij heeft getracht de mens op te trekken tot het niveau van God!

De hoogste vorm van trots en bedrog is te trachten onszelf te vergoddelijken. Dit is wat Lucifer deed; hij zei: “Ik zal boven de hoogten der wolken klimmen, ik zal de Allerhoogste gelijk worden” (Jesaja 14:14). Wij kunnen ons niet op hetzelfde niveau plaatsen als de Schepper van het universum. Wij kunnen nooit onze naam op hetzelfde niveau plaatsen als Gods naam!

Dit is niet de enige keer dat Dr. Schuller zoiets gedaan heeft. Andere keren heeft hij getracht God te verlagen tot het niveau van de mens. Hij schrijft: “Gods behoefte aan heerlijkheid verplicht hem om zijn kinderen van hun schaamte te verlossen en naar heerlijkheid te brengen” [79].

God heeft geen “behoefte” aan heerlijkheid. Als de Schepper van het universum bezit Hij reeds alle heerlijkheid! En God is niet “verplicht” om wat dan ook te doen. Wat Hij ook doet, het is omdat Hij verkozen heeft dat te doen, niet omdat Hij verplicht is iets te doen. Als God-mens is Jezus Christus intrinsiek³⁰ alle eer en heerlijkheid waardig (Openb. 5:12). Maar in de *Phil Donahue Show* trachtte Dr. Schuller Jezus te portretteren als een egoïst.

²⁹ Eng. *I am great.*

³⁰ Intrinsiek: innerlijk, wezenlijk.

Maar het kruis heiligt de egotrip. Dat is erg significant. Met andere woorden: Jezus had een ego. Hij zei: “En Ik, als Ik van de aarde verhoogd ben, zal allen naar Mij toe trekken”³¹. Wow, wat een egotrip had Hij daar! [80].

Dit soort lering is een onverdedigbare godslastering. Jezus “heeft Zichzelf vernederd” bij Zijn vleeswording (Fil. 2:8). Ons wordt gezegd dat “dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden” (2 Kor. 8:9). Te zeggen van Jezus, de eeuwige God die vlees geworden is, dat Hij op egotrip was, is ketterij!

Is de mens waardig voor God?

Dr. Schuller leert dat ongelovigen niet op God reageren omdat zij zich niet waardig voelen voor Hem. Zijn doel is de mensen te zeggen dat zij waardig zijn voor God: “De ernstigste zonde is deze die mij ertoe brengt te zeggen: ‘Ik ben onwaardig. Ik mag geen aanspraak maken op goddelijk zoonschap als u mij beoordeelt op mijn slechtst’” [81].

De waarheid is dat u, zelfs op uw best, nog steeds onwaardig bent voor God. Jezus zei: “Alzo ook gij, wanneer gij zult gedaan hebben al hetgeen u bevolen is, zo zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten; want wij hebben maar gedaan, wat wij schuldig waren te doen” (Lukas 17:10).

Een verhaal uit Jezus’ leven illustreert dit ook. Een Romeinse centurion kwam tot Jezus en vroeg Hem zijn dienstknecht te genezen. Jezus stemde erin toe met hem mee te gaan om zijn dienaar te genezen, maar de centurion antwoordde: “Heere! **ik ben niet waard**, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen; maar spreek alleen een woord, en mijn knecht zal genezen worden” (Matt. 8:8).

Wat was Jezus’ reactie? Zei Hij: “Weet u niet dat het een zonde is u onwaardig te voelen? U bent zeker waardig, u bent immers geboren om een prins te zijn! Heb niet zo weinig zelfrespect”? Nee, Jezus antwoordde: “Voorwaar zeg Ik u, Ik heb zelfs in Israël zo’n groot geloof niet gevonden” (Matt. 8:10).

God aanvaardt ons slechts op grond van één ding: wat Jezus deed aan het kruis van Golgotha (Rom. 5:9; 1 Joh. 1:7). Hij aanvaardt ons niet op grond van onze eigenwaarde, of op grond van enig werk dat wij doen (Efeziërs 2:8-9; Jesaja 64:6).

Het Evangelie

Dr. Schuller gelooft dat als het Evangelie wordt gebracht, men nooit een ander persoon naar beneden moet halen. “In feite predikt u het Evangelie niet tenzij u mensen gelukkig maakt, omdat het Evangelie goed nieuws is” [82].

De vergissing die Dr. Schuller maakt is de veronderstelling dat ieder die het Evangelie hoort, een open en ontvankelijk hart heeft. Velen kunnen gelukkig reageren, maar weinigen hebben het verlangen hun levens te veranderen.

Wat was de reactie toen Petrus en Johannes het Evangelie predikten voor het Sanhedrin? De Joodse leiders “berstte hun het hart, en zij hielden raad, om hen te doden” (Hand. 5:33). Hoe reageerden de Joodse leiders toen Stefanus het Evangelie verkondigde? Evenzo “berstten hun harten, en zij knerschten de tanden tegen hem” (Hand. 7:54). Toen Paulus het Evangelie predikte in Jeruzalem, brak er oproer los (Hand. 22).

Deze reacties kwamen er niet omdat Petrus, Johannes, Stefanus en Paulus “mogelijkheidsdenken” predikten. De mensen reageerden niet zo vijandig omdat hen werd gezegd dat zij kinderen van God waren en het verdienen dat hun verloren heerlijkheid werd hersteld. Waarom voelden al deze mensen zich beledigd? Wegens “de ergernis van het kruis” (Gal. 5:11).

De apostel Paulus verkondigde: “Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Die gekruisigd” (1 Kor. 2:2). Voor de Joden was dit “een ergernis”; voor de heidenen

³¹ Joh. 12:32.

was het “een dwaasheid” (1 Kor. 1:23), en voor Dr. Schuller is het een belediging (als hij consequent is met zijn eigen leer) omdat dit mensen herinnert aan hun zonden!

Het is dikwijls nodig dat wij mensen op iets negatiefs moeten wijzen vooraleer wij hen kunnen helpen. De Anonieme Alcoholisten (AA) kennen veel succes in het helpen van alcoholisten om te kunnen stoppen met drinken, omdat zij een bijbels principe hanteren: voordat u iemand kan helpen moet hij erkennen dat hij een probleem heeft. Enkel nadat iemand erkent dat hij een alcoholist is, kan hij geholpen worden.

Dat is ook zo met het brengen van het Evangelie: er zijn vele negatieve aspecten aan verbonden. Eerst en vooral: u bent een zondaar. Ten tweede: er is niets wat u kan doen om uzelf te helpen. En tenslotte: als u niet geholpen wordt, gaat u naar de hel. Als op deze dingen niet wordt gewezen bij ongelovigen, dan wordt het Evangelie niet verkondigd.

Maar iemand zou kunnen vragen: “Wat te zeggen van de getuigenissen van mensen die bekeerd werden door de bediening van Dr. Schuller?” Het is waar dat er getuigenissen van mensen zijn die tot de Heer Jezus zijn gekomen door het lezen van zijn boeken, of door hem te horen op televisie. Maar het is evenzo waar dat er vele niet-christenen zijn die zich beter zijn gaan voelen nadat zij Dr. Schuller gehoord hadden, maar zij waren totaal onbewust van het feit dat zij verloren zondaars zijn en bestemd voor de hel, tenzij ze Jezus Christus accepteren! In zijn biografie over Dr. Schuller geeft Michael Nason verslagen van veel van zulke “getuigenissen”:

Alhoewel ik het Joodse geloof aanhang, hebt u mij geholpen me te realiseren dat door God en liefde alle dingen mogelijk zijn [83].

“Wij zijn Joods” zei de heer. “In feite is onze zoon rabbi, maar wij houden ervan u te zien Dr. Schuller ... [84].

De verschrikkelijke tragedie is dat er onnoemelijk veel niet-gelovigen zijn die denken te weten wat Christendom is, omdat zij kijken naar het “Hour of Power”, of omdat ze een of meerdere van Schullers boeken gelezen hebben, maar die nooit het ware Evangelie hoorden.

Redding

Zoals wij gezien hebben gelooft Dr. Schuller dat de behoudenis betekent dat men gered is “van schaamte tot heerlijkheid” [85]. Voor hem betekent wedergeboorte: “veranderd zijn van een negatief naar een positief zelfbeeld - van inferioriteit tot zelfrespect, van vrees naar liefde, van twijfel naar vertrouwen” [86]. Dr. Schullers probleem is dat hij (dikwijls) verward is over de oorzaak en haar gevolg. Redding, of “wedergeboren” zijn, geeft ons een basis voor meer zelfbewustzijn, meer liefde en vertrouwen. Maar redding is niet synoniem met zelfrespect. Volgens de Bijbel is de nieuwe geboorte een geestelijk fenomeen, niet iets psychologisch (Joh. 3:5; 1 Petrus 1:3-5).

Wat is de echte vrucht van redding? Het is niet een herstel van onze trots en heerlijkheid. Het is een herstel van onze gemeenschap met God. Het betekent dat wij nu een levende verhouding hebben met onze Maker en dat we gered zijn van de straf die wij verdienen.

EEN PARABEL

Een aanpassing voor onze tijd van Jezus’ parabel van de farizeeër en de tollenaar (Lukas 18:10-14) zal gevat onze studie over Robert Schullers “nieuwe reformatie” besluiten.

Twee mensen gingen naar de kerk om te bidden, de ene een mogelijkheidsdenker, de andere een negatiefdenker. De mogelijkheidsdenker stond recht en bad als volgt in zichzelf: “God, ik dank U dat ik niet ben als andere mensen: mensen met een laag zelfrespect, mensen die denken dat zij onwaardig staan tegenover U, of zoals deze negatiefdenker. Ik heb enkel positieve gedachten, omdat ik geschapen werd om een prins te zijn, ik ben de glorie waardig, eerzaam is onze naam!”

Maar de negatiefdenker, die op een afstand stond, wilde niet eens zijn ogen opheffen naar de hemel, maar klopte op zijn borst, en zei: “God, wees mij zondaar genadig”. Ik zeg u, de negatiefdenker

ging gerechtvaardigd naar zijn huis, meer dan die andere, want een ieder, die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.

Lees ook:

De Waarde van de Mens: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/Waarde-mens.pdf>

Waarom zo negatief zijn?: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/negatief.pdf>

Wat met de Liefde?: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/liefde.pdf>

EINDNOTEN

1. Robert H. Schuller, *Move Ahead With Possibility Thinking* (Old Tappan, NJ: Spire Books, 1967), p. 20.
2. Robert H. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation* (Waco, TX: Word Books, 1982), p. 12.
3. *Ibid.*
4. Bella Stumbo, "Schuller: The Gospel of Success" *Los Angeles Times*, 29 May 1983, part 1, p.24.
5. Robert H. Schuller, *You Can Become the Person You Want to Be* (New York: Pillar Books, 1973), p. 65.
6. *Ibid.*, p. 39.
7. Robert H. Schuller, *It's Possible* (New York: Fawcett Gold Medal, 1978), p. 28.
8. Schuller, *Move Ahead With Possibility Thinking*, p. 189.
9. Stumbo, "Schuller: The Gospel of Success", *loc. cit.*
10. Michael Nason and Donna Nason, *Robert Schuller: The Inside Story* (Waco: Word Books, 1983), p. 152.
11. Robert H. Schuller, *Daily Power Thoughts* (Irvine, CA: Harvest House Publishers, n.d.), p. May 29.
12. Schuller, *Move Ahead With Possibility Thinking*, p. 112.
13. Schuller, *It's Possible*. p. 29.
14. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 19.
15. Robert H. Schuller, *Self-Love: The Dynamic Force of Success* (New York: Hawthorn Books, Inc., 1969). p. 21.
16. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 57.
17. *Ibid.*, p. 64.
18. *Ibid.*, p. 39.
19. *Ibid.*, p. 45.
20. *Ibid.*, p. 136.
21. *Ibid.*, p. 14.
22. *Ibid.*, p. 15.
23. *Ibid.*, pp. 63, 64.
24. *Ibid.*, p. 67.
25. *Ibid.*, pp. 66, 67.
26. "Self-Love: How Far? How Biblical How Healthy?" *Eternity*, February 1979, p. 23. Also cf. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 127.
27. Schuller, *Move Ahead With Possibility Thinking*, p. 209.
28. Schuller, *Self-Love: The Dynamic Force of Success*, pp. 87, 88.
29. Schuller, *Daily Power Thoughts*, p. March 23.
30. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 54.
31. *Ibid.*, p. 52.
32. *Ibid.*, p. 39.
33. *Ibid.*, pp. 26, 27.
34. *Ibid.*, p. 140.
35. *Ibid.*, p. 69.
36. *Ibid.*, p. 16.
37. *Ibid.*, p. 98.
38. *Ibid.*, p. 52.
39. *Ibid.*, p. 80.
40. *Ibid.*, p. 127.
41. Robert H. Schuller, *Your Future is Your Friend*, (New Canaan, NJ: Keats Publishing, Inc., 1964), p. 18.
42. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 99.
43. *Ibid.*, p. 151.
44. *Ibid.*, p. 68.
45. *Ibid.*, p. 161.
46. Nason and Nason, *Robert Schuller: The Inside Story*, p. 59.
47. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 17.
48. Nason and Nason, *Robert Schuller: The Inside Story*, p. 171.
49. Stumbo, "Schuller: The Gospel of Success", *loc. cit.*
50. Schuller, *Daily Power Thoughts*, p. May 29.

51. *The Holy Scriptures According to the Masoretic Text* (Philadelphia: The Jewish Publication Society of America, 1955), p. 987.
52. R. Laird Harris, Gleason L Archer, Jr., and Bruce K. Waltke, *Theological Workbook of the Old Testament*, Vol. I (Chicago: Moody Press, 1980), p. 417.
53. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 80.
54. *Ibid.*, p. 82.
55. *Ibid.*, p. 80.
56. Schuller, *It's Possible*, loc. cit.
57. Jon Trott, and William Kirk Kilpatrick, "The Psychological Connection", *Cornerstone*, Vol. 12., Issue 68, p. 18.
58. Roberts Rugh and Landrum B. Shettles, *From Conception to Birth: The Drama of Life's Beginnings*, (New York: Harper and Row, 1971), p. 18.
59. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 19.
60. *Ibid.*, pp. 15, 16.
61. "Self-Love: How Far? How Biblical? How Healthy?", loc. cit.
62. Trott and Kilpatrick, "The Psychological Connection", loc. cit.
63. David G. Myers "The Inflated Self," *The Christian Century*, 1 December 1982, p. 1226.
64. "Self-Love: How Far? How Biblical? How Healthy?", p. 24.
65. C.S., Lewis, *Mere Christianity* (New York: MacMillan Publishing Co., 1943), p. 190.
66. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 57.
67. *Ibid.*, p. 39.
68. *Ibid.*, p. 46.
69. *Ibid.*, p. 14.
70. R.C. Sproul, *In Search of Dignity* (Ventura, CA: Regal Books, 1983), p. 95.
71. Schuller, *Self-Esteem The New Reformation*, p. 67.
72. *Ibid.*, p. 72.
73. Karl Menninger, *Whatever Became Of Sin*, (New York: Hawthorn Books, Inc., 1973), p. 228.
74. Sproul, *In Search of Dignity*, pp. 56, 57.
75. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 80.
76. Schuller, *Daily Power Thoughts*, p. January 24.
77. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 52.
78. *Ibid.*, p. 69.
79. *Ibid.*, p. 140.
80. Donahue Transcript #08120, 12 August 1980, p. 10.
81. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 98.
82. Schuller, *Your Future is Your Friend*, loc. cit.
83. Nason and Nason, *Robert Schuller: The Inside Story*, p. 147.
84. *Ibid.*, p. 187.
85. Schuller, *Self-Esteem: The New Reformation*, p. 151.
86. *Ibid.*, p. 68.

Een profiel van Robert Schuller

Joseph P. Gudel

Robert Schuller werd in Iowa VS geboren in 1926 uit een familie van Nederlandse afkomst, en grootgebracht in de "Reformd Church in Amerika". Op vijfjarige leeftijd besloot hij al om een bedienaar te worden, en na de "high school" kreeg hij de benodigde opleiding aan het "Hope College" en het "Western Theological Seminary".

De nieuw geordineerde Reverend Schuller begon zijn pastoraat in 1951 aan de "Hope Church" in Chicago, die in de volgende vier jaren groeide van 38 tot 400 leden.

In 1955 zond zijn denominatie hem naar Orange County, Californië om daar een nieuwe kerk op te richten. Na lang gezocht te hebben om iets geschikt te vinden, huurde de 28 jarige Schuller uiteindelijk het "Orange County Drive-In Theater" voor de zondagochtend. Een vergadering met auto's (drive-in) groeide langzaam, tot zij in het tweede jaar in staat waren om een kleine kapel te bouwen. Rev. Schuller (hij kreeg zijn eredoctoraat slechts vele jaren later) bleef echter ook prediken in het drive-in theater, omdat vele mensen verkozen de dienst bij te wonen in hun auto's.

Gedurende die eerste twee jaren ging Rev. Schuller van deur tot deur om mensen uit te nodigen voor zijn kerk, en hij vroeg hen ook welk soort van kerk zij graag zouden willen bijwonen.

Volgens zijn goede vriend Michael Nason:

Tot zijn verrassing vindt hij dat de meeste mensen zelfs niet het verschil wisten tussen het Oude en het Nieuwe testament, en het kon hen niet schelen ... Toen realiseerde hij zich dat het geven van bijbelstudies op zondagmorgen tijdens de aanbiddingsdienst, de meeste onkerkelijke mensen helemaal hun rug zou doen keren ... Toen vroeg hij de mensen welk soort van kerk zij zou-

den willen bijwonen. Zij wilden licht, schoonheid, stilte, mooie muziek, vriendelijke mensen, programma's die aansloten bij hun noden, preken die niet verveelden - beter nog: preken die zelfs geen preken waren! Zij verlangden een plaats waar zij zich comfortabel konden voelen ... Toen besloot hij nooit meer zijn preekstoel te gebruiken als leerplatform. (Michael Nason and Donna Nason, *Robert Schuller: The Inside Story* (Waco: Word Books, 1983, p. 21).

Het was in die tijd dat hij zijn kerk begon te zien als een zending, een plaats waar niet-christenen zich comfortabel genoeg zouden voelen om er te komen en dan later Jezus te aanvaarden. Hoe zou hij dat doen? Door alleen positieve dingen te prediken! Dr. Schuller geeft de verdienste aan nauwe vriend en medebedienaar van de Reformed Church in America Dr. Norman Vincent Peale³² “voor het fijnstellen van zijn eigen positieve geloof en voor het leggen van het fundament van zijn eigen Mogelijkheidsdenken” (Ibid., p. 61).

In september 1959 werden baanbrekende ceremonies gehouden op de locatie van de kerkeigendom in Garden Grove, Californië. De volgende herfst verhuisde de congregatie, met een ledental van 700 mensen, naar haar nieuwe kerkdomein. Rev. Schullers twee kerken waren nu gecombineerd tot één. In juli van 1966 werd begonnen met de constructie van een 14 verdiepingen hoge “Tower of Hope”, die het volgende jaar werd afgewerkt. Een 90 voet (27m) hoog kruis, dat 's nachts verlicht is, werd op de top van de 162 voet (50m) hoge toren geplaatst.

In 1970 begon Dr. Schuller met wat de meest geziene televisiekerkdienst in de natie werd: *Hour of Power*. In 1975 begon men met de constructie van een nieuwe kerk, en op 14 september 1980 werd de beroemde Crystal Cathedral officieel geopend.

Al bij al zijn Dr. Schullers prestaties opmerkelijk. Van het prediken tot 50 auto's vanaf het dak van een drive-in snackbar, heeft hij een congregatie opgericht van meer dan 10.000 leden in een mammoetkerk. Het tv-programma *Hour of Power* wordt gezien in meer dan 175 steden met een publiek van 2 tot 4 miljoen. Hij ontvangt per week tussen de dertig tot veertigduizend brieven en heeft een mailinglist van meer dan een miljoen mensen. Hij schreef 19 boeken waarvan verscheidene nationale bestsellers. Sinds 1970 hebben meer dan 20.000 kerkleiders Dr. Schullers “Institute for Successful Church Leadership” bijgewoond. Inderdaad, er zijn weinig mensen in de kerk vandaag die een impact hebben die vergelijkbaar is met die van Dr. Schuller.

Bron: <http://www.issuesetc.org/resource/archives/gudel2.htm>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm

³² <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/Peale.pdf>